

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра музейно-туристичної діяльності

Силабус
навчальної дисципліни
«Історія української культури»

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво,
Спеціальність – 028 Менеджмент соціокультурної діяльності,
Освітньо-професійна програма – Менеджмент культури,
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Харків 2024

Силабус склав:

АЛЕКСАНДРОВА Марина В'ячеславівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології та медіакомунікацій

Мова навчання: українська

Силабус затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 15 серпня 2024 р

Завідувач кафедри менеджменту культури

та соціальних технологій Геннадій АФЕНЧЕНКО

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій

Протокол № 1 від 26.08.24

Голова ради факультету Наталя КОРЖИК

Зміни до силабусу затверджені на засіданні кафедри

Протокол № 10 від 20 листопада 2024 р.

Завідувач кафедри музейно-туристичної діяльності

 Анатолій ЩЕРБАНЬ

Зміни до силабусу затверджені на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій

Протокол № 6 від 21.11.24

Голова ради факультету Наталя КОРЖИК

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва дисципліни / освітньої компоненти	Історія української культури
Викладач	АЛЕКСАНДРОВА Марина В'ячеславівна
Профіль викладача	Maryna_aleksandrova@xdak.ukr.education
Контактний телефон та e-mail викладача	+380506638001 Maryna_aleksandrova@xdak.ukr.education
Інформація про консультації	АЛЕКСАНДРОВА М.В. – онлайн-консультації за домовленістю
Логіка вивчення курсу	<p>Пререквізити: Дисципліна знаходиться у тісному зв'язку з такими дисциплінами як «Історія України: цивілізаційний вимір», «Історії світової культури», «Історія образотворчого мистецтва», «Соціологія культури» та інші.</p> <p>Постреквізити: Вона є фундаментом та теоретичною основою вивчення в подальшому таких дисциплін «Філософія» та «Теорія культури».</p>

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна «*Історія української культури*» включає теоретичні аспекти осмислення фундаментальних проблем історії української культури, визначення основних періодів розвитку української культуротворчості, з'ясування специфіки національної культурної традиції та особливостей розвитку української культури на сучасному етапі розвитку.

3. МЕТА КУРСУ

Мета курсу – формування здатностей зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення українського суспільства на основі розуміння його історії та закономірностей розвитку.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Освітньо-професійна програма – Менеджмент культури

ЗК17. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК18. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК1. Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними процесами

Освітньо-професійна програма – Соціальна та культурна журналістика

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної

області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

5. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Освітньо-професійна програма – Менеджмент культури

ПРН 2. Збирати та впорядковувати інформацію.
ПРН8. Визначати соціокультурний потенціал різних стейкхолдерів культурного життя
ПРН 12. Формулювати, аргументувати професійні завдання.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	Обов'язкова освітня компонента
Формат курсу	Денна форми здобуття освіти, 3 семестр
Обсяг курсу	Зазначте за навчальним планом (відповідно до робочого навчального плану поточного навчального року): кількість кредитів – 3 загальна кількість годин – 90 аудиторних годин для денної форми – 30 самостійної роботи для денної форми – 60
Технічне і програмне забезпечення / обладнання	<i>Ноутбук, смартфон</i>
Форми, види навчальних занять та методи навчання (відповідно до навчального плану)	Форми: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи Види: лекційні та семінарські заняття Методи: З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни передбачаються наступні методи: проблемний виклад, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний; частково-пошуковий; проектно-орієнтований.
Поточний контроль	Фронтальне опитування на лекційному / семінарському занятті. Виступ із повідомленням/доповіддю на семінарському занятті, здатність до особистої презентації та роботи у парі/групі.
Підсумковий контроль	Екзамен
Політика курсу*	<i>Обов'язковими умовами опанування навчальної дисципліни «Історія української культури» є:</i> Систематичне виконання усіх поставлених завдань; Дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html ; «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); Запобігання / протидія булінгу (цькуванню) — («Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf Невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних

	<p>ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf)</p> <p>Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf);</p> <p>Відпрацювання пропущених занять проводиться через співбесіду за змістом питань, винесених для роботи на семінарському занятті.</p>
--	--

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем (або блоків)	Разом м годин	Лекцій ні	Семі- нарськ і	Сам. робота
Тема 1. Українська культура як складова світової культури.	2	2	-	-
Тема 2. Витоки української культури.	13	2	1	10
Тема 3. Міфологічний простір давніх слов'ян.	13	2	1	10
Тема 4. Культура Київської Русі.	8	2	1	5
Тема 5. Культура на теренах України у XIII – XVII ст.	7	2	-	5
Тема 6. Козаччина як культурне явище.	13	2	1	10
Тема 7. Українське бароко - системотворчий чинник української культури XVII – XVIII ст.	13	2	1	10
Тема 8. Українське національно-культурне відродження кін. XVIII– поч. XIX ст.	3	2	1	-
Тема 9. Соціокультурне життя в Україні XX ст. (піднесення 20-х та 60-х рр.).	14	2	2	10
Тема 10. Особливості сучасного стану української культури.	4	2	2	-
Усього:	90	20	10	60

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

Участь у лекційних заняттях, дискусіях – до 5 балів;

Звіт про виконання самостійної роботи (реферат, есе тощо) до 5 балів;

доповідь на семінарському занятті до 10 балів;

підсумковий контроль (екзамен) до 40 балів.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:

до 60 балів

Підсумковий контроль – до 40 балів

Всього: 100 балів.

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти

T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	ПФК	Сума
5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	до 40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

	НАЗВА	Хід виконання роботи	Рекомендована література (повний бібліографічний опис або за нумерацією відповідно до розділу 12)	Кількість балів, які може отримати здобувач
1	Річний цикл давніх слов'ян (календарні свята).	Запитання: 1. Весняно-літній календарний цикл: сакральне-магічне значення. 2. Зимові календарні свята та їх поєднання з християнськими віруваннями. 3. Демонологічні вірування і пов'язані з ними свята й обряди. 4. Уявлення давніх слов'ян про душу; родинна та поховальна обрядовість. 5. Двовір'я: варіанти поєднання язичницьких та християнських свят. 6. "Велесова книга" - унікальна пам'ятка давньослов'янської культури чи фальсифікація.	1, 3, 5, 6, 14, 20, 21, 29, 33	5
2	Художня культура Київської Русі.	Запитання: 1. Зміна світоглядних засад за часів Хрещення Русі. 2. Розвиток сакральної архітектури за часів Київської Русі.	1, 5, 6, 14, 15, 17, 20, 21, 29, 34, 37, 38	5

		<p>3. Софія київська - перлина давньоруського мистецтва.</p> <p>4. Розвиток сакрального живопису Київської Русі.</p> <p>5. Розвиток літератури в Київській Русі.</p> <p>6. Культура скоморохів та розвиток фольклору.</p>		
3	Козацька субкультура та її надбання.	<p>Запитання:</p> <p>1. Козацька субкультура: теорії походження та існування.</p> <p>2. Запорізька січ як утілення «втраченого раю»: міф чи реальність?</p> <p>3. Козацькі «чайки».</p> <p>4. Постаті отаманів та гетьманів: «батьки» чи «кати»?</p> <p>5. Б. Хмельницький та І. Мазепа: життя, діяльність та історичні конструкції.</p> <p>6. Козаки характерники: реальність чи міф?</p> <p>7. Конституція Пилипа Орлика: чи справжня «конституція»?</p> <p>8. Сучасне українське козацтво: політичний, творчий, туристичний аспекти.</p>	1, 5, 6, 14, 20, 21, 42	5
4	Українське бароко (втілення в мистецтві та світогляді).	<p>Запитання:</p> <p>1. Розглянути приклади козацької архітектури: концепція демократичності в архітектурі.</p> <p>2. Зміни в бароковому живописі (іконописні зміни; парсунний, ктиторський, родинно-меморіальні портрети)</p> <p>3. Розвиток книжної гравюри.</p> <p>4. Бароко за сприяння Івана Мазепи.</p> <p>5. Філософсько-літературне надбання доби бароко в Україні (за матеріалами творчості Г. Сковороди)</p>	1, 4, 5, 6, 12, 14, 17, 20, 21, 34, 35, 38, 39	5
5	Українське національно-культурне Відродження (кін. XVIII – поч. XX ст.). Етапи й особливості художніх процесів	<p>Запитання:</p> <p>1. Три етапи розвитку українського національно-культурного відродження.</p> <p>2. Проаналізувати роль фольклору у формуванні національної самосвідомості кін. XVIII – поч. XIX ст. (вплив на літературу та театральний репертуар поч. XIX ст.)</p> <p>3. Розглянути вплив Романтизму на становлення національної культури: зародження української етнографії; творчість М. В. Гоголя.</p>	1, 4, 5, 6, 10, 14, 20, 21	10

		<p>4.Розвиток класицизму в архітектурі. Планування та забудова міст.</p> <p>5.Розглянути принципи і приклади класицизму в живописі.</p> <p>6.Бунт 14-ти: заснування та діяльність товариства пересувних художніх виставок.</p> <p>7,Діяльність Т. Г. Шевченка як художника.</p> <p>8.Творчість І. Ю. Рєпіна. Історія картини «Запорожці пишуть листа турецькому султану».</p> <p>9.Проаналізувати розвиток українського театру першої половини ХІХ ст.</p> <p>10.Діяльність театру Корифеїв.</p> <p>11.Розглянути художні течії межі століть: модернізм, абстракціонізм, імпресіонізм, кубізм і т.д.</p>		
6	<p>Українське «розстріляне відродження». Головні тенденції розвитку культури 20-х та трагедія 30-х рр. ХХ ст. Період відлиги в українській культурі.</p>	<p>Запитання:</p> <p>1.Головні тенденції художнього розвитку 20-х років ХХ ст.</p> <p>2.Доля діячів відродження 20-х років ХХ ст.: «розстріляне відродження».</p> <p>3.Діяльність та доля М. Хвильового. Літературна дискусія.</p> <p>4.Творчість Леся Курбаса та діяльність театру Березиль.</p> <p>5.Трагедія української культури 30-х років: колективізація як культурна травма.</p> <p>6.Трагедія української культури 30-х років: культурна травма голодомору.</p> <p>7.Період відлиги в українській культурі. Шістдесятники та дисиденти.</p> <p>8.Творчість та доля В. Стуса.</p> <p>9.Кінематографічність О. Довженка та С. Параджанова.</p>	1, 4, 5, 6, 10, 13, 14, 20, 21	10
7	<p>Культурполітичні трансформації сучасної України.</p>	<p>Запитання:</p> <p>1.Проаналізувати особливості сучасного стану української культури: національні проблеми та тиск глобалізаційних процесів.</p> <p>2.Віхи незалежної України: події 1991 р., 2004 р., 2014-2021 р.р.</p> <p>3.Заснування, історія та сучасна діяльність української гетьманської групи.</p> <p>4.Українська культура крізь призму концепції травми.</p>	1, 5, 6, 10, 13, 14, 20, 21,42	10

		5.Розвиток сучасного українського кінематографу: проблеми та проблематика. 6.Сучасне українське «примарознавство»: центр Європи знаходиться в Україні; перший президент М. Грушевський; Роксолана; гімн України; прапор України; кава по-віденськи і т. д.		
--	--	---	--	--

10. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Тема 1. Сучасні дискусії щодо статусу та проблем української культури	-
	Тема 2. Культура давніх народів на українських теренах	10
	Тема 3. Річний цикл і людське життя (календарні свята)	10
	Тема 4. Культура Київської Русі	5
	Тема 5. Наслідки монголо-татарської навали на українських теренах. Українська художня культура XIV – першої половини XVII ст.	5
	Тема 6. Козаччина як культурне явище	10
	Тема 7. Українське бароко (втілення в мистецтві та світогляді)	10
	Тема 8. Українське національно-культурне відродження кін. XVIII– поч. XIX ст. Етапи й особливості художніх процесів	-
	Тема 9. Соціокультурні явища в Україні XX ст. (піднесення 20-х та 60-х рр.)	10
	Тема 10. Культурполітичні трансформації сучасної України	-

11. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1. Витоки української культури. Процеси міграції та міксації на теренах України.
2. Зміст і особливості міфології слов'янського язичництва.
3. Хрещення Київської Русі: зміна світоглядних засад та їх художнього втілення.
4. Мистецтво Київської Русі: архітектура, іконопис, мозаїки, фрески. Фольклорна та письмова традиції Київської Русі.
5. Особливості розвитку культури в Україні XIV – XVI ст. Аспекти бездержавного існування українських земель.
6. Освітні процеси на українських землях (братські школи, Острозький та Києво-Могилянській колегіуми).
7. Козаччина як культурне явище. Запорізька січ як «міфологія» української культури.
8. Бароко в українському мистецтві та філософії XVII – XVIII ст.
9. Українське національно-культурне відродження (кін. XVIII– поч. XX ст.). Етапи й особливості процесу.
10. Класицизм в архітектурі та живописі України другої половини XVIII – XIX ст.
11. Український театр у контексті національно-культурного відродження XIX ст.
12. Головні тенденції художнього розвитку 20-х років XX ст.
13. Трагедія української культури 30-х років XX ст.
14. Українська культура періоду “Відлиги”.
15. Особливості культурного відродження на сучасному етапі розвитку.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна література:

1. Бойко О. А. Історія України / О. А. Бойко. — Київ: Академвидав, 2007. — 688 с.
2. Бурдо Н. Б. Трипільська культура. Спогади про золотий вік / Н. Б. Бурдо, М. Ю. Відейко — Київ: Фоліо, 2008. — 416 с.
3. Воропай О. Звичаї нашого народу / О. Воропай. — Київ: Фоліо, 2004. — 512 с.
4. Горський В. С. Історія української філософії / В. Горський — Київ : Наукова думка, 1997. — 285 с.
5. Заблоцька К. В. Українська і зарубіжна культура [Електронний ресурс] / К. В. Заблоцька — Донецьк: Східний видавничий дім, 2001. — 372 с. — Режим доступу: <http://www.ruthenia.info/txt/biletskv/istkul/index.html> вільний.
6. Історія світової та української культури : підручник для вищ. закл. освіти / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. — Київ: Літера ЛТД, 2006. — 480 с.
7. Історія української культури: збірник матеріалів і документів / за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. — Київ: Вища школа, 2000. — 607 с.
8. Коцур В. П. Історія України в датах / В. П. Коцур — Київ: Книги ХХІ, 2007. — 144 с.
9. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / М. В. Кордон — Київ: ЦУЛ, 2002. — 508 с.
10. Коцур А. П. Діячі науки і культури України: нариси життя та діяльності / А. П. Коцур. — Київ: Книги ХХІ, 2007. — 464 с.
11. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. / за ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника — Львів: Світ, 2005. — 568 с.
12. Макаров А. М. Світло українського бароко / А. М. Макаров — Київ: Мистецтво, 1994. — 288 с.
13. Меднікова Г.С. Українська і зарубіжна культура ХХ століття = Ukrainian and foreign culture of the 20-th century : навч. посібник / Г. С. Меднікова. — Київ: Знання, 2002. — 214 с.
14. Попович М. В. Нариси історії культури України / М. В. Попович. — Київ: АртЕк, 1998. — 727 с.
15. Сидор О. Давня українська ікона / О. Сидор. — Київ: Родовід, 2003. — 336 с.
16. Українське мистецтво у полікультурному просторі : навч. посібник / за ред. О. П. Рудницької — Київ: Ексоб, 2000. — 208 с.
17. Український іконопис XII–XIX ст. з колекції НХМУ / — Київ: Артанія Нова, Галерея, 2005. — 256 с.
18. Український живопис XIX–XX ст. з колекції НХМУ / — Київ: Артанія Нова, Галерея, 2006. — 304 с.
19. Шейко В. М. Культура України в глобалізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти) : Монографія / В. М. Шейко ; Національна акад. мистецтв України, ін-т культурології. — Київ, 2011. — 624с.
20. Шейко В. М. Історія української культури: Монографія / В.М. Шейко. — Харків: ХДАК, 2001. — 400 с.
21. Шейко В. М. Історія української художньої культури: підруч. / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська — Харків: ХДАК, 2003. — 180 с.

Додаткова

22. Забужко О. С. Філософія української ідеї та європейський контекст: Франківський період / О. С. Забужко — Київ: Основа, 1993. — 125 с.
23. Ісаєвич Я. Д. Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні / Я. Д. Ісаєвич. — 2-е вид., перероб. і доп. — Львів: Вищ. шк. Вид-во при Львів. ун-ті, 1983. — 155 с.
24. Історія української культури: Побут. Письменство. Мистецтво. Театр. Музика / за заг.

- ред. І. Крип'якевича; гол. ред. С. Головка. — Київ: Либідь, 1994.— 650с.
25. Культура і побут населення України: навч. посіб. / В. Л. Наулко, Л. Ф. Артюх, В. Ф. Горленко та ін. — 2-е вид., доп. та перероб. — Київ: Либідь, 1993. — 285с.
 26. Лобачевський Б. Б. Українське мистецтво другої половини ХІХ – початку ХХ ст. / Б. Б. Лобачевський, П. І. Говдя. — Київ: Мистецтво, 1989. — 206 с.
 27. Маланюк Є. Ф. Нариси з історії нашої культури / Є.Ф. Маланюк. — Київ: Обереги, 1992, — 80 с.
 28. Микитась В. Давньоукраїнські студенти і професори / В. Микитась. Київ: Абрис, 1994. — 288с.
 29. Моця О. Київська Русь: від язичництва до християнства: навч. посіб. / О. Моця, В. Ричка. — Київ: Глобус, 1996. — 219 с.
 30. Нічик В. М. Петро Могила в духовній історії України / В. М. Нічик. — Київ: Укр. центр духовн. культури, 1997. — 321 с.
 31. Овсійчук В. А. Українське мистецтво другої половини ХVІ — першої половини ХVІІ ст.: Гуманістичні та визвольні ідеї / В. А. Овсійчук. — Київ: Наук. думка, 1985. — 183с.
 32. Огієнко І. Українська культура: Коротка історія культурного життя українського народу / І. Огієнко. — Київ: Довіра, 1992. — 141 с.
 33. Плачинда С. Міфи і легенди Давньої України. — Київ: ФОП Стебеляк О. М. 2017. — 304 с.
 34. Степовик Д. В. Історія української ікони Х–ХХ століть / Д. В. Степовик. — Київ: Либідь, 1996. — 438с.
 35. Степовик Д. В. Леонтій Тарасевич і українське мистецтво бароко / Д. В. Степовик; АН УРСР; Ін-т мистецтвозн. фольклору та етнографії ім. М. Т.Рильського. — Київ: Наук, думка, 1986. —235с.
 36. Степовик Д. В. Українське мистецтво першої половини ХІХ століття / Д. В. Степовик. — Київ: Мистецтво, 1982. — 191 с.
 37. Толочко О. П. Київська Русь / О. П. Толочко, П. П. Толочко; НАН України. Ін-т археології; Ін-т історії України. — Київ: Альтернатива, 1998. — 352с.
 38. Українська графіка ХІ –початку ХХ ст. Альбом / упорядник А. В'юник. — Київ; Мистецтво, 1994. — 327 с.
 39. Ушкалов Л. В. Світ українського бароко / Л. В. Ушкалов — Харків: Основа, 1994. — 372 с.
 40. Хижняк З. І. Історія Києво-Могилянської академії/ З. І. Хижняк, В. К. Маньківський. — Київ: КМ Академія, 2003. —181с.
 41. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.). У 2т.: Монографія / В. М. Шейко. — Харків: Основа, 2001. – Т.І. — 518с.; – Т.2.— 400с.
 42. Шейко В. М. Історія культури слобідської України: навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. — Харків : ХДАК, 2012. — 224 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ INTERNET

1. <http://lib-hdak.in.ua> – сайт бібліотеки Харківської державної академії культури.
2. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт бібліотеки Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
4. www.gumer.info – електронна бібліотека з гуманітарних наук.
5. <http://freelib.in.ua> – безкоштовна електронна бібліотека.
6. <http://mediatorpos.org> – Центр медіа комунікацій і візуальних досліджень ХНЦ ім. В. Н. Каразіна.
7. <http://www.telekritika.ua> – провідний науково-популярний сайт про актуальний стан українських і світових медіа.
8. <http://history.franko.lviv.ua>– довідковий сайт.
9. <http://ukrknyga.at.ua>– безкоштовна бібліотека української літератури
10. <http://www.history.org.ua> – сайт інституту історії України НАН України

11. <http://www.pamjatky.org.ua>—український пам'яткоохоронний ресурс
12. <http://www.etnolog.org.ua>— сайт інститута мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України
13. <http://litorus.kiev.ua/>— сайт, на якому зібрані першоджерела а також наукова література в галузі української культури та історії.